

LÄRARHANDLEDNING

Finansieras av
Europeiska unionen

S SVERIGES
KONSUMENTER

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Bakgrund	3
Koppling till läroplanen	4
Detta ingår i materialet	5
Förslag till lektionsupplägg	6
Grundläggande om EU	7
Så stiftas lagarna i EU	9
Vem bestämmer – EU eller riksdagen?	11
Allt färre unga röstar	12
Övningsmoment	13
Fallstudier	15
Så löser ni quizet	27
Resursbanken	28
Utforska tillsammans europa.eu	29
Utskrifter till övningsuppgift	31

Sveriges Konsumenter
Februari 2024

Finansieras av
Europeiska unionen

Foto:
Shutterstock

Materialet är framtaget av Sveriges Konsumenter.
EU-parlamentet ansvarar inte för innehållet eller
hur det används.

BAKGRUND

Det här materialet är framtaget av Sveriges Konsumenter inom ramen för EU-projektet Affecting Change Through Your Vote (ACTYV), som finansierats av EU-kommissionen.

Syftet med projektet är att öka elevers förståelse för hur EU fungerar, hur EU påverkar deras vardag och varför det är viktigt att rösta i valet till EU-parlamentet den 9 juni 2024.

Vi vill också uppmuntra elever att registrera sig i portalen tillsammansieuropa.eu, där de kan utforska EU-evenemang för unga och träffa andra europeiska ungdomar som är intresserade av frågor om demokrati! Läs mer om detta på sidan 30.

Sveriges Konsumenter är en oberoende ideell organisation, som verkar för alla konsumenters självklara rätt till skydd, inflytande och möjlighet att göra medvetna och hållbara val. Helt i enlighet med [FN:s riktlinjer om konsumenters behov](#).

Sveriges Konsumenter jobbar såväl nationellt som inom EU och globalt. Vi ger även ut den reklamfria tidningen Råd & Rön och driver på uppdrag av kommuner rådgivande konsumentvägledning.

KOPPLING TILL LÄROPLANEN

Syftet med ämnet samhällskunskap

1. Kunskaper om demokrati och de mänskliga rättigheterna, såväl de individuella som de kollektiva rättigheterna, samhällsfrågor, samhällsförhållanden samt olika samhällens organisation och funktion från lokal till global nivå utifrån olika tolkningar och perspektiv.
2. Kunskaper om historiska förutsättnings betydelse för dagens samhälle samt om hur olika ideologiska, politiska, ekonomiska, sociala och miljömässiga förhållanden påverkar och påverkas av individer, grupper och samhällsstrukturer.
3. Förmåga att analysera samhällsfrågor och identifiera orsaker och konsekvenser med hjälp av samhällsvetenskapliga begrepp, teorier, modeller och metoder.

Centralt innehåll i de olika samhällskunskapskurserna

SAMSAM01a1

- Demokrati och politiska system på lokal och nationell nivå samt inom EU. Internationella och nordiska samarbeten. Medborgarnas möjligheter att påverka politiska beslut på de olika nivåerna. Maktfördelning och påverkansmöjligheter i olika system och på olika nivåer utifrån olika demokratimodeller och den digitala teknikens möjligheter. Digitalisering och mediers innehåll samt nyhetsvärdering när det gäller frågor om demokrati och politik.
- Privatekonomi: Hushållets inkomster, utgifter, tillgångar och skulder. Konsumenträtt samt konsumtion i förhållande till behov och resurser. Hur privatekonomin påverkas av samhällsekonomiska förändringar.

SAMSAM01a2

- Samhällsekonomi, till exempel ekonomiska strukturer och flöden i Sverige och internationellt. Försörjning, tillväxt och företagande, resursanvändning och resursfördelning utifrån olika förutsättningar.
- Mediers och informationsteknikens roll i samhället. Deras möjligheter att påverka människor och samhällsutvecklingen samt de möjligheter de ger människor att påverka.

SAMSAM01b

- Demokrati och politiska system på lokal och nationell nivå samt inom EU. Internationella och nordiska samarbeten. Medborgarnas möjligheter att påverka politiska beslut på de olika nivåerna. Maktfördelning och påverkansmöjligheter i olika system och på olika nivåer utifrån grundläggande demokratimodeller. Möjligheter och utmaningar med digitaliseringen när de gäller frågor om demokrati och politik. Politiska ideologier och deras koppling till samhällsbyggande och välfärdsteorier.
- Samhällsekonomi, till exempel ekonomiska strukturer och flöden i Sverige och internationellt. Försörjning, tillväxt och företagande, resursanvändning och resurs-

- fördelning utifrån olika förutsättningar.
- Privatekonomi: Hushållets inkomster, utgifter, tillgångar och skulder. Konsumentträtt samt konsumtion i förhållande till behov och resurser. Hur privatekonomin påverkas av samhällsekonomiska förändringar.
 - Mediers och informationsteknikens roll i samhället. Deras möjligheter att påverka människor och samhällsutvecklingen samt de möjligheter de ger människor att påverka. Mediers innehåll och nyhetsvärdering.

Källa: [Skolverket](#)

DETTA INGÅR I MATERIALET

Lärrarhandledning

Dokumentet du har framför dig innehåller grundläggande information om hur EU fungerar, förslag på ett lektionsupplägg, två övningsuppgifter samt länkar till en film och ett digitalt quiz. Vill du fördjupa din undervisning finns länkar till mer studiematerial från andra aktörer. Vår tanke är att du ska kunna utgå från detta men ha tillgång till bilder och information för att kunna planera ditt eget upplägg.

Elevhäfte

Elevhäftet innehåller samma text med grundläggande information om hur EU fungerar och övningsuppgifter. Men utan förslag på svar till övningarna.

Film och quiz

Länkar till filmen och quizet hittar du här: sverigeskonsumenter.se/actyv

Resursbank

Resursbanken når du här: <https://sverigeskonsumenter.sharepoint.com/:f/s/SverigesKonsumenter/Eoz9yo4zrT9Ouo2HfHAh61gBpqarrI45F6Cel6Maz8cXFg?e=Gp2Ehd>

Där kan du ladda ner alla illustrationer som finns i denna lärrarhandledning, så att du kan använda dem fritt i din undervisning.

Där finns också denna lärrarhandledning samt elevhäftet att ladda ner som pdf.

FÖRSLAG TILL LEKTIONSUPPLÄGG

1. Filmvisning – så påverkar EU din vardag (10 minuter)

Inled med filmen för att snabbt väcka elevernas intresse. Klippet är på ett par minuter och ger eleverna en inblick i hur beslut som tas på EU-nivå påverkar deras vardag. Filmen lyfter bland annat EU-regler om klimatpåståenden i reklam, USB-laddare, ångerrätt i e-handeln, surf-taxa när vi reser och varningstexter på cigaretter och snus. Efter filmen kan ni kort diskutera filmens innehåll. Länk till filmen: www.sverigeskonsumenter.se/actyv

2. Teori i helklass (15 minuter)

Hur fungerar EU, vilka länder är med och hur många människor omfattas? Hur är EU-parlamentet uppbyggt och hur passar de svenska partierna in i partigrupperna på EU-nivå? Vad är det vi ska välja i EU-valet? Till din hjälp har vi tagit fram en grundläggande infotext om EU och statistik, infografik och länkar till mer omfattande studiematerial (se sidan 28).

3. Övningsmoment i grupp eller enskilt (30 minuter)

Välj mellan två övningsmoment som antingen kan genomföras i grupp eller enskilt. Till sin hjälp har eleverna elevhäftet *Så påverkar EU dig!*. Där ingår texten om hur EU fungerar och de åtta fallstudier som beskrivs närmare här nedanför.

Övningsuppgift 1 går ut på att sortera lappar med information om EU:s olika institutioner. Vilken institution gör egentligen vad?

Övningsuppgift 2 består av en serie fallstudier som lyfter exempel på hur EU-beslut påverkar oss i vardagen. Antingen väljer du som lärare ut vilka fall som eleverna ska arbeta med eller så kan eleverna själva få välja. Varje fall består av en kortare text som beskriver frågan och följs av några diskussionsfrågor. Det är upp till dig om frågorna diskuteras i helklass, gruppvis eller enskilt. För att hjälpa dig att styra in eleverna på rätt spår har vi skrivit korta exempelsvar med passande resonemang efter varje fråga.

4. Quiz (5 minuter)

Lektionen avslutas med ett digitalt quiz där eleverna får testa sina kunskaper.

TEORI I HELKLASS

För att förstå varför det är viktigt att rösta måste eleverna också få en förståelse för vad den Europeiska unionen är för något och hur den fungerar. EU är komplext och det finns mycket att berätta och förklara. Vi föreslår här ett upplägg som fångar vad vi anser är de absoluta grunderna. Texten här nedanför är densamma som finns i elevhäftet *Så påverkar EU dig!*

I vår resursbank hittar du användbara diagram, infografik och statistik som du kan använda i din egen presentation. Om du vill gå på djupet i vissa delar har vi i slutet av avsnittet samlat länkar till ett gäng användbara resurser från andra aktörer.

GRUNDLÄGGANDE OM EU

I Sverige är det som bekant riksdag och regering som stiftar lagar. Lagar som ska gälla för 10,5 miljoner människor inom landets gränser. Men om våra svenska lagar krockar med EU-lagen är det EU-lagen som gäller.

Och i EU är det lite mer komplicerat.

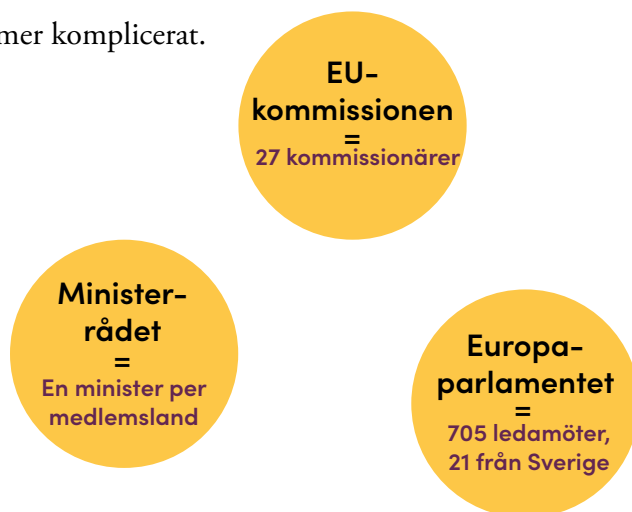

Fig 1

EU-kommissionen består av en kommissionär från varje land och leds av ordförande Ursula von der Leyen fram till valet. Sveriges kommissionär är Ylva Johansson (S). När den här mandatperioden i EU är slut kan regeringen utse en ny kommissionär. EU-parlamentet väljer vilken av kommissionärerna som ska vara ordförande. Kommissionen presenterar förslag till nya lagar och regler för EU:s ministerråd och Europaparlamentet.

Ministerrådet – eller Europeiska unionens råd som det egentligen heter – består av ministrar från alla 27 medlemsländers regeringar. Om rådet till exempel ska behandla en fråga om jordbruk skickar alla länder dit sin jordbruksminister. Innan en minister åker till Bryssel för att förhandla ska hen först stämma av frågan med riksdagens EU-nämnd. Var

sjätte månad byter rådet vilket land som är ordförande, senast Sverige var ordförande var första halvåret 2023.

Europaparlamentet bestod tidigare av 705 ledamöter men ska i och med årets val utökas till 720 ledamöter, varav 21 kommer från Sverige. Det är de här kandidaterna vi röstar om i EU-valet. I parlamentet finns sju olika partigrupper, där partier med liknande politik fast från olika länder samlas. Varje grupp är som en egen organisation. Och hur stor gruppen är påverkar till exempel hur mycket talartid den får i parlamentet. Innan beslut tas i parlamentet har de olika grupperna sagt sitt i så kallade betänkanden.

EU:s största land befolkningsmässigt är Tyskland, som har 83 miljoner invånare och 96 platser i EU-parlamentet.

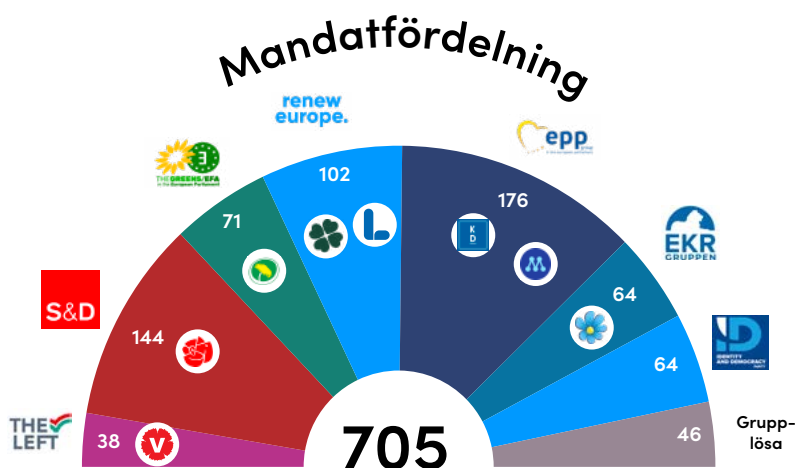

Fig 2

EU-länderna i befolkningsstorlek

Fig 4

Små länder får inflytande

Man tror lätt att Sverige är pyttelitet, men många EU-länder har mindre befolkning än vi har.

Genom att driva frågor i EU kan vi påverka mycket mer än om vi bara jobbar i Sverige.

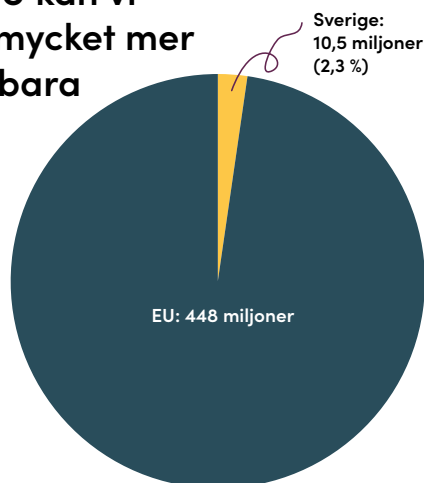

Fig 3

SÅ STIFTAS LAGARNA I EU

I EU fattas besluten normalt av EU-parlamentet och ministerrådet tillsammans. De fattar beslut som rör 450 miljoner invånare. De lagar som klubbas igenom i EU får alltså betydligt större påverkan än de som bara fattas av den svenska riksdagen.

Beslutsvägar

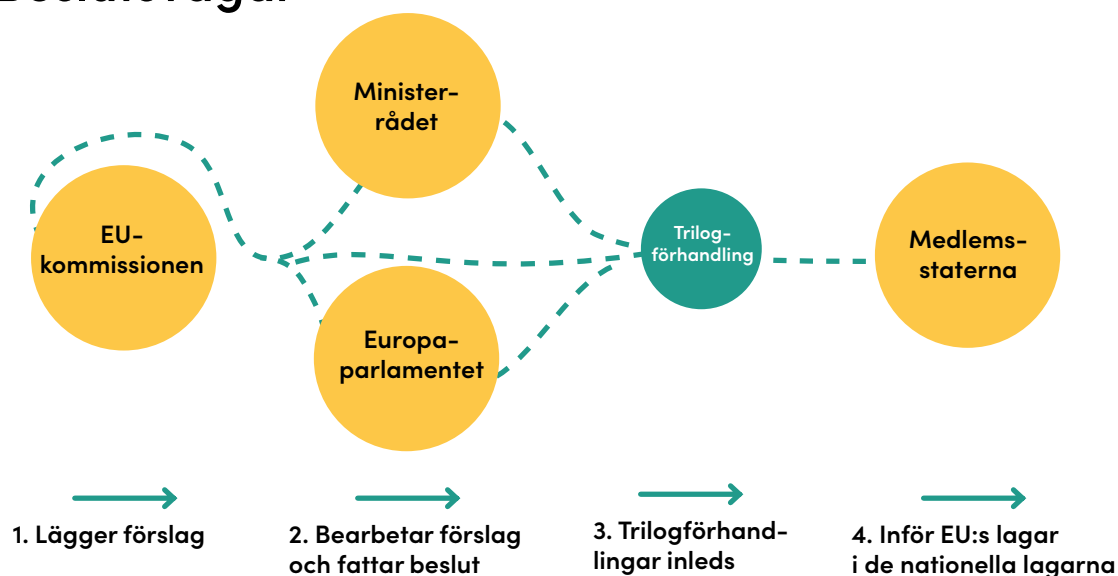

Fig 5

En process i fyra steg

1. EU-kommissionen lägger ett förslag om en ny lag.
2. EU-parlamentet och Ministerrådet tar var för sig fram förslag på hur lagen borde vara utformad.
3. Nu startar så kallade trilogförhandlingar där målet är att hitta en kompromiss mellan EU-parlamentets och Ministerrådets åsikter. Kommissionen fungerar som en neutral medlare.
4. När de enats om en kompromiss implementerar medlemsstaterna lagstiftningen.

Bryssel-effekten

EU är tillsammans med USA och Kina världens största ekonomier. Det betyder att de beslut som fattas inom EU också kan få stor betydelse för världen som helhet. Man pratar ibland om Brysseeffekten – alltså när företag följer europeisk lagstiftning trots att de är utanför unionen.

De flesta företag vill trots allt kunna sälja sina varor och tjänster på världens tredje största marknad. I stället för att sälja olika varor och tjänster i olika regioner väljer företag ofta att följa EU-kraven överallt eftersom det kan bli billigare i längden.

EU världens 3:e största ekonomi

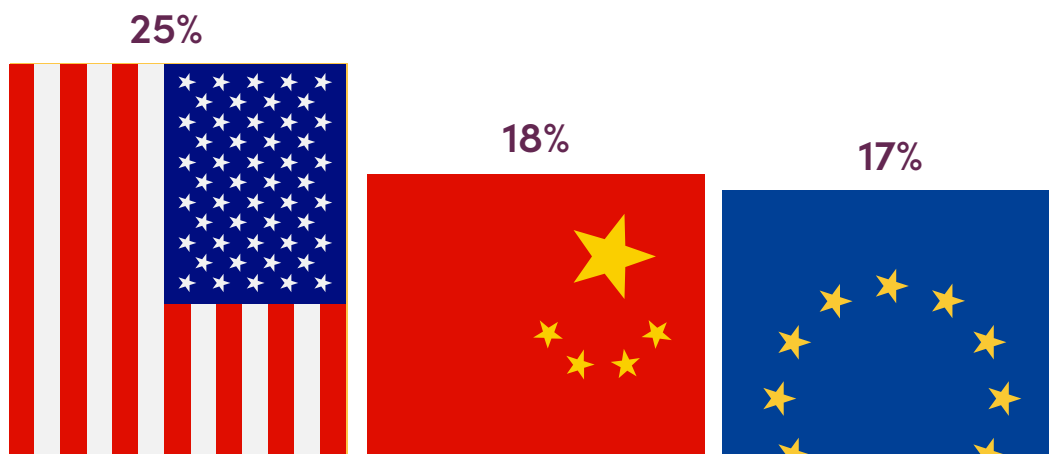

Fig 6

Källa: Världsbanken

VEM BESTÄMMER – EU ELLER RIKSDAGEN?

Fig 7

Källa: [Riksdagen](#)

Hur mycket inflytande EU har på vår inrikespolitik beror på vilket område det handlar om. På vissa områden – som skatter och sjukvård – bestämmer riksdagen själv, medan det på andra områden – som konkurrensregler – är EU som bestämmer allt.

På flera områden bestämmer både riksdagen och EU. Men att båda bestämmer betyder inte att båda bestämmer lika mycket. När det gäller exempelvis konsumentfrågor bestämmer riksdagen väldigt lite. Där brukar man säga att nio av tio beslut fattas i EU.

Sedan förra valet har många av kommissionens förslag handlat om grön omställning och digitala rättigheter. En del har röstats igenom redan medan andra stora beslut kommer avgöras av hur parlamentet ser ut efter valet i juni.

Fit for 55 är ett helt paket med regler för att få EU:s länder att minska sina nettoutsläpp av klimatgaser med 55 procent till 2030 och med 100 procent till 2050. Men exakt hur det ska gå till har man inte kommit överens om.

EU har också infört nya lagar som ska stoppa greenwashing, alltså när företag låtsas att saker är mer klimat- och miljövänliga än de faktiskt är. Dessutom ska AI göras säkert för konsumenter och fler farliga kemikalier ska bort från butikshyllorna. Men det tar tid att driva igenom ny lagstiftning när det är så många länder och viljor inblandade.

ALLT FÄRRE UNGA RÖSTAR

Den 9 juni är det val till EU-parlamentet och då röstar vi om vilka svenska politiker från vilka partier som ska åka ner och företräda oss i Bryssel och Strasbourg. Det är vår stora möjlighet att som EU-medborgare påverka vilken riktning EU-politiken ska ta.

Vi har val till den svenska riksdagen var fjärde år, men till EU-parlamentet går vi till valurnorna var femte. I årets EU-val får 7,6 miljoner svenskar rösta och av dem är 560 000 förstagångsväljare. För 200 000 unga blir detta det allra första valet över huvud taget.

Så många får rösta för första gången

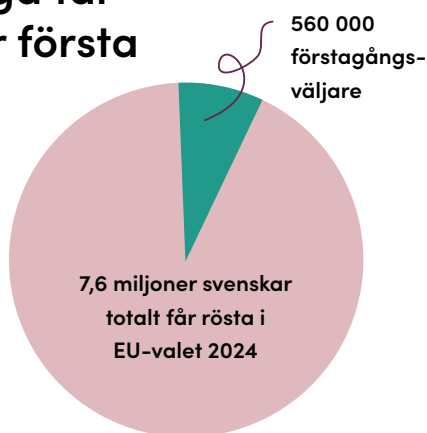

Fig 8

Källa: SCB

I förra valet till den svenska riksdagen röstade 84 procent av de röstberättigade. Det var ett ovanligt lågt valdeltagande för att vara Sverige. Men i förra EU-valet var det ännu färre, bara 55 procent som röstade. Ändå tyckte man då att det var mycket. En uppgång med fyra procent. Sett över tid är det allt fler som röstar. Förutom i en grupp: förstagångsväljarna. Här sjönk deltagandet förra gången.

Valdeltagande i valet till Europaparlamentet, 2004–2019

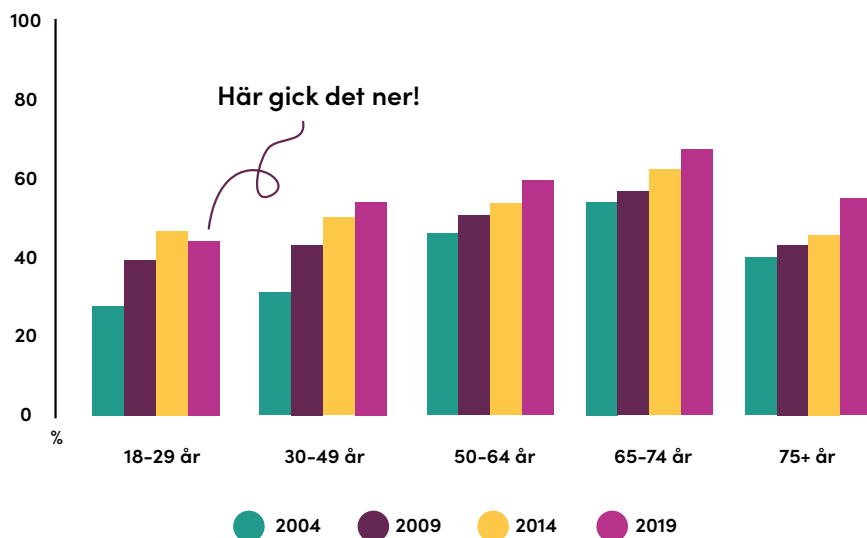

Fig 9

Källa: SCB:s valstatistik

ÖVNINGSMOMENT

Övningsuppgift 1: Sortera EU-Lapparna

För att underlätta inläringen om hur EU fungerar och vilken institution som gör vad har vi utformat en enklare sorteringsövning med fysiska lappar. Övningen kan genomföras enskilt, men passar bäst i grupp.

Förberedelser

1. Skriv ut önskat antal av sidorna 31 till 34 på ensidiga A4-papper. På de tre första sidorna står en av EU:s institutioner i stort typsnitt: ”Kommissionen”, ”Parlamentet” och ”Rådet”. På den efterföljande sidan står tolv påståenden.
2. Låt eleverna klippa ut påståendena.
3. Dela ut elevhäftet *Så påverkar EU dig!* digitalt eller skriv ut önskat antal på dubbelsidigt papper.

Genomförande

4. Dela upp klassen i grupper (eller låt eleverna arbeta enskilt).
5. Dela ut tre ”institutionslappar” och tolv påståenden till varje grupp.
6. Be eleverna para ihop varje påstående med rätt institution. Förklara att de till sin hjälp har texten på sida 6 i elevhäftet *Så påverkar EU dig!*
7. Gå igenom rätt svar i helklass.

Facit:

Kommissionen	Parlamentet	Rådet
Tar fram lagförslag.	Hit skickar de svenska politikerna sina partier.	Om EU ska diskutera jordbruk är det EU:s jordbruksministrar som möts här.
Här samlas alltid samma 27 personer, en från varje land.	Här sitter 705 personer i en halvcirkel och debatterar frågor.	Ska komma överens med en av de andra institutionerna om nya lagar.
Ordföranden väljs av EU-parlamentet.	Här finns sju partigrupper.	Sveriges representant ska stämma av med riksdagens EU-nämnd innan hen framför åsikter.
Regeringen väljer vem som ska representera Sverige varje mandatperiod.	Ska komma överens med en av de andra institutionerna om nya lagar.	Byter ordförandeland var sjätte månad.

Övningsuppgift 2: Hur EU påverkar oss!

Okej, EU består av 27 medlemsstater och kommissionen lägger lagförslag som parlamentet och rådet ska komma överens om. Men vad har det med mig att göra, kanske eleverna frågar sig. Mer än vad de tror! Den här övningen lyfter flera exempel på hur EU:s lagar och regler påverkar allas vår vardag.

Förberedelser

1. Läs igenom och bekanta dig med de åtta fallstudierna på sidorna 15–21 och kolla igenom exempelsvaren under varje discussionsfråga. Lägg gärna till eller ändra i discussionsfrågorna för att bättre passa dina elever.
2. Spara ner översikt bilden på sidan 15 (beskriver kort varje fall) och ordna så att du kan visa den för helklass.
3. Dela elevhäftet *Så påverkar EU dig!* digitalt eller skriv ut.

Genomförande

4. Dela upp klassen i grupper (eller låt eleverna arbeta enskilt).
5. Be eleverna bläddra till sidan 11 i elevhäftet där översikt bilden följt av fallstudierna finns.
6. Visa översikt bilden som kortfattat beskriver varje fall och be varje grupp (eller elev) att välja en fallstudie att granska närmare.
7. Varje grupp läser tillsammans igenom fallet och besvarar sedan discussionsfrågorna. Det är upp till dig om du vill att eleverna skriver ner sina svar eller om du nöjer dig med att gå runt och lyssna. Det kan vara lämpligt att låta eleverna läsa och diskutera i 15–20 minuter.
8. Samla ihop klassen och diskutera (om tid finns) vad eleverna kommit fram till.

FALLSTUDIER

Här är korta presentationer av de fallstudier som vi beskriver på sidorna 16–26.

1. Farliga kemikalier, se sidan 16

EU har världens tuffaste kemikalie-lagstiftning, men ändå finns farliga kemikalier kvar i vissa varor. Varför då? Och hur ser det ut med kemikalier i begagnade kläder?

2. Samma uttag för USB-laddare oavsett pryl, se sidan 18

EU har beslutat att alla laddare ska använda samma kabel. Varför då? Och varför menar vissa att det är en dålig idé?

3. Roam like at home, se sidan 19

Nuförtiden kan du surfa lika billigt som hemma när du är på besök i ett annat EU-land, men så har det inte alltid varit. Få reda på hur dyrt det var förr och om företag också kan gynnas av billigt surfande turister.

4. Rättigheter online och i appar, se sidan 20

EU har beslutat om många lagar och regler på det digitala området. Läs om hur GDPR skyddar dina personuppgifter och om hur Digital services act ska tvinga sociala medier att ta större ansvar för innehållet de sprider. Men är det helt och hållet bra? Eller finns en baksida med tuffare krav?

5. Ångerrätten och reklamationsrätten, se sidan 22

Det är toppen att vi konsumenter kan skicka tillbaka saker vi köpt på nätet om vi ångrar oss. Och det är jättebra att vi har rätt att få ersättning för varor som går sönder. Men exakt hur ser våra rättigheter ut? Och kan de krocka med vår strävan att vara klimatvänliga?

6. Reklam om gröna påståenden, se sidan 23

Företag får inte påstå vad de vill i sin reklam om det inte är sant. Nu har EU beslutat om rekordtuffa regler vad gäller reklampåståenden om klimat och miljö. Hur ska de nya reglerna fungera? Och är de bra eller dåliga?

7. Flyg vs tågrättigheter, se sidan 25

När du reser från ett EU-land har du vissa rättigheter. Du kan till exempel ha rätt till mat eller boende vid förseningar och rätt till ersättning vid inställda resor. Men visste du att dina rättigheter skiljer sig åt beroende på om du reser med flyg eller tåg?

8. Mindre plast, se sidan 26

Varför sitter korken plötsligt fast i colafaskan och varför går det inte att hitta plasticsugrör längre? Läs mer om varför EU arbetar för att minska engångsplasten och få en smygitt på vad som väntar framöver.

1. FARLIGA KEMIKALIER

EU:s kemikalielagstiftning, REACH, är världens tuffaste och gäller i alla EU:s medlemsstater. REACH – som står för Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals – bidrar till att skydda oss konsumenter från att få i oss farliga kemikalier från de varor vi köper och använder. Kemikalier finns överallt och många är nödvändiga för att kläder och prylar ska fungera bra, medan andra är onödiga och farliga. Kemikalier används till exempel ofta för att skapa vattentäta kläder och för att göra elektronik mer brandsäker.

Eftersom kemikalielagstiftningen beslutas på EU-nivå ser den likadan ut i alla medlemsstater. Det innebär att vi kan handla kemikaliesäkra produkter från andra EU-länder och att företag kan sälja sina varor i hela EU genom att följa kraven i lagen.

Barn är särskilt känsliga för farliga kemikalier. Både 2006 och 2013 kom därför striktare regler för vilka kemikalier som får finnas i leksaker, det kan vara värt att ha i åtanke om du köper second hand. Kläder innehåller också ofta kemikalier, men en fördel är att begagnade plagg ofta har tvättats så många gånger att mycket av kemikalierna är borta.

En genomsnittlig person kommer i kontakt med otaliga kemikalier varje vecka. REACH listar 70 kemikalier som bara får användas i viss utsträckning och cirka 200 som finns med på en så kallad kandidatlista. Kemikalierna på kandidatlistan har identifierats som särskilt farliga och EU planerar därför att i framtiden bestämma om de ska begränsas. Om du som konsument vill veta om en vara innehåller en kemikalie på kandidatlistan – som alltså kan vara farlig – har du rätt att inom 45 dagar få svar om du frågar företaget som säljer den.

Centralt för frågan om kemikalier i vardagen är den samlade exponeringen och den så kallade cocktaileffekten. Även om du får i dig bara lite farliga kemikalier här och där, så kan den totala mängden kemikalier bli stor och potentiellt farlig. Cocktaileffekten är namnet för när olika kemikalier som på varsitt håll är ofarliga, blir farliga när de blandas. I dag bedöms kemikalierna vanligtvis var för sig, vilket får konsekvensen att farliga kombinationer riskerar att missas.

Diskussionsfrågor och exempelsvar:

Finns det fördelar med att alla EU-länder har samma lagstiftning? För företag? För konsumenter?

Ja. Så länge ett EU-företag följer lagstiftningen i sitt hemland kan det sälja sina produkter till konsumenter i alla EU-länder. Det skulle vara krångligt och dyrt att bevisa att produkterna är säkra i varje enskilt land. Konsumenter får tack vare detta ett större utbud av varor att välja emellan. När vi reser inom EU kan vi dessutom lita på att saker vi köper även utomlands är säkra att använda.

Vad kan det finnas för nackdelar med att köpa varor från utanför EU med tanke på farliga kemikalier?

EU:s kemikalielagstiftning är den striktaste i hela världen. Om du köper varor från utanför

EU, till exempel via e-handelsplattformar eller så kallad dropshipping, kan du inte vara säker på att de är fria från farliga kemikalier. Dropshipping är en affärsmodell som innebär att säljaren inte har något eget lager, utan beställer varorna från en tillverkare (ofta i Kina) först när konsumenten har gjort sitt köp.

Hur kan man tänka kring second hand och kemikalier?

Att handla second hand är miljö- och klimatvänligt och ska uppmuntras, men det är bra att fundera på vilka kemikalier som kan finnas i gamla prylar. Leksaker som producerats före 2013 kan till exempel innehålla högre halter av kemikalier än vad som är tillåtet i dag. Vad gäller kläder kan second hand snarare vara en fördel ur kemikaliesynpunkt eftersom många av kemikalierna har hunnit tvättats ur plaggen.

2. SAMMA USB-LADDARE OAVSETT PRYL

Tack vare ett initiativ på EU-nivå finns nu en lag som kräver att alla telefoner, datorer, kameror och många fler prylar ska använda samma typ av USB-kabel för laddning från och med 2024.

Siffror från EU-kommissionen pekar på att europeiska konsumenter tillsammans kommer att spara minst 2,5 miljarder kronor per år eftersom de slipper köpa onödiga extraladdare. Det gör att det förväntas bli 1 000 ton mindre elektroniskt avfall per år.

Ända sedan 2009 har EU försökt övertyga teknikföretagen att komma överens om gemensamma laddare. 2023 fanns bara tre typer kvar, Apples Lightning-kontakt och de övriga företagens USB-Micro-B- och USB-C-kablar. För att nå till målet om en enda gemensam laddare inför EU nu krav på alla tillverkare att använda sig av USB-C.

Det är ovanligt att EU kliver in och lagstiftar om något så specifikt som en kabel. Ofta anses marknaden och konsumenternas preferenser vara ett mer effektivt sätt att styra teknisk innovation i rätt riktning. Men här har EU alltså enats om att fördelarna med att detaljstyra är större än nackdelarna.

För att inte låsa den tekniska utvecklingen ska EU-kommissionen var femte år utvärdera situationen för konsumenter. Vid behov ska de föreslå att fler apparater läggs till eller att en annan typ av sladd ska börja användas, till exempel om någon utvecklat en bättre sladd än USB-C.

Diskussionsfrågor och exempelsvar:

Har du några laddare hemma som du inte använder?

Personlig reflektion.

Varför är det just EU som lyckas tvinga företagen att använda samma laddare? Hade Sverige kunnat göra samma sak?

EU:s förmåga att skapa nytänkande lagar och regler bygger i hög grad på att medlemsstaterna tillsammans utgör världens tredje största ekonomi. Bara den amerikanska och kinesiska är större. Det innebär att till och med stora globala teknikföretag måste följa våra lagar för att inte gå miste om intäkterna från försäljningen på EU:s inre marknad. Om vi i Sverige på egen hand skulle försöka lagstifta på liknande sätt så skulle teknikföretagen bara kunna välja att sluta sälja sina produkter här.

Tror ni att det kan finnas något dåligt med kraven på gemensam laddare?

Att bestämma exakt vilka sladdar som ska användas för olika produktkategorier och funktioner är ovanligt, tanken är vanligtvis att marknaden löser det bättre på egen hand. Förslagets kritiker menar att det hämmar innovationen att styra teknologisk utveckling på sådan detaljnivå – det blir till exempel omöjligt för ett företag att på egen hand lansera en hypotetiskt sett bättre sladd utan att först få den godkänd av EU.

3. ROAM LIKE AT HOME

När du semesterar inom EU kan du använda sociala medier och hålla kontakten med vänner precis som om du vore hemma. Men så har det inte alltid varit. Innan EU:s så kallade Roam like at home-regel kom kunde en gigabyte data när man vistades i ett annat EU-land kosta så mycket som 2 000 kronor. Ett ganska saftigt pris för att skicka några semesterbilder till kompisgänget eller kolla klart på senaste säsongen av favoritserien.

Det var först sommaren 2017 som EU lyckades besluta att priser för surf och samtal ska vara samma som hemma när du är på besök i ett annat EU-land. Numera är det alltså bara att kliva av tåget eller flygplanet och börja surfa!

Förutom att hålla kontakten med vänner hemma i Sverige innebär den billiga surfen att vi kan upptäcka nya saker, hitta till platser, jämföra och handla lika enkelt som när vi är hemma. Det kan gynna även de lokala marknaderna på platserna vi besöker.

Telekomoperatörerna var mindre glada när det stod klart att de inte längre kunde ta ut höga avgifter för roaming. Dessutom oroade de sig för att Roam like at home skulle missbrukas genom att konsumenterna i länder med höga priser skaffade abonnemang i billigare länder och sedan låtsades vara på oändliga semester i hemlandet. Därför finns det nu villkor som skyddar mot den typen av missbruk.

Roam like at home är en tidsbestämd regel som måste förlängas av EU-parlamentet och ministerrådet med jämna mellanrum. Senast det skedde var 2022 då överenskommelsen förlängdes till 2032. Om åtta år är det med andra ord dags igen, och om antingen EU-parlamentet eller ministerrådet ändrar åsikt kan vi förlora den billiga surfen.

Diskussionsfrågor och exempelsvar:

Hur använder du mobilen när du är på semester?

Personlig reflektion.

Förutom konsumenter, vilka gynnas av att vi kan surfa billigt även utomlands?

Att besökare från andra länder har möjlighet att komma åt appar och webbsidor utan att spendera en förmögenhet kan också gynna butikernas försäljning – särskilt för sådana butiker som ligger utanför de mest turisttöta områdena. När konsumenterna på ett enklare sätt kan jämföra priser och utbud mellan olika butiker och restauranger ökar chanserna att konsumenterna hittar rätt och att de butiker och restauranger med bäst erbjudanden belönas med flest kunder.

Att streama ett avsnitt av Love is Blind kräver cirka 300 MB (eller 0,3 GB). Hur mycket hade det i värsta fall kunnat kosta att titta på avsnittet på semesterresan utan Roam like at home?

En Gb data kunde innan Roam like at Home kosta så mycket som 2 000 kr. Alltså skulle ett avsnitt av Love is Blind kosta $2\,000\text{ kr} \times 0,3 = 600\text{ kr}$.

4. RÄTTIGHETER ONLINE OCH I APPAR

Det finns flera EU-lagar som bestämmer hur företag får behandla konsumenter i sociala medier, på nätet och i appar.

GDPR skyddar vår personliga integritet och avgör hur våra personuppgifter får samlas in och användas. Känsliga uppgifter om sexuell läggning, politiska åsikter och religions-tillhörighet får till exempel aldrig användas utan samtycke. Men GDPR betyder inte att du alltid har rätt att vara anonym. Företag får använda mindre känslig information om dig utan att be om lov, och polisen får samla in vissa uppgifter för att förebygga och lösa brott.

Digital services act är en ny lag som handlar om hur sociala medier som Youtube, TikTok, Snapchat och Instagram ska moderera sitt innehåll. Lagen ställer krav på att användare både ska kunna anmäla andras inlägg och protestera mot anmälningar riktade mot deras eget innehåll. Plattformarna ska dessutom motverka spridningen av fake news, hot och hat.

Debatten om hur stort ansvar sociala medier ska ta för budskapen de sprider har pågått i många år. Vissa menar att företagen borde ta större ansvar eftersom de tjänar väldigt mycket pengar på att sprida innehållet, oavsett vad det handlar om. Andra menar att tuffare granskningskrav på sociala medier bara leder till att deras makt ökar – plötsligt ska TikTok bestämma vad som får och inte får sägas.

Digital markets act är en annan ny lag på det digitala området. Den ska skapa bättre konkurrens mellan företag. Alltså göra det möjligt för fler företag att kämpa om vår uppmärksamhet och våra pengar. Grundidén är att mer konkurrens leder till bättre varor och tjänster. En spännande förändring är att vi i framtiden ska kunna skicka meddelanden till varandra även om vi använder olika meddelandetjänster. Då kan var och en välja den meddelandetjänst som de tycker är bäst, utan att behöva anpassa sig till andras val.

Diskussionsfrågor och exempelsvar:

Baserat på din erfarenhet av sociala medier, tycker du att plattformarna borde tvingas ta större eller mindre ansvar för vad som laddas upp? Finns för- och nackdelar?

Yttrandefrihet är en grundläggande rättighet som är central för en fungerande demokrati. Men det finns gränser och man får inte säga precis vad som helst i vilken kontext som helst. I sociala medier är det enkelt för i stort sett vem som helst att nå ut till väldigt många människor. Det är jättebra på många sätt – men det skapar också problem när desinformation, hat, homofobi och rasism får stor spridning.

I centrum för debatten om yttrandefrihet på nätet står sociala medier som Youtube, Instagram, Facebook och Tiktok. Många menar att de borde ta ett större ansvar för att granska vad som sprids på deras plattformar, medan många andra menar att om de tvingas granska allt som laddas upp så blir företagen själva domare för vad som får och inte får sägas.

Företag samlar in stora mängder information om oss när vi använder appar och besöker sajter. Vad tycker du om det? Skulle det vara bra om alla fick vara helt anonyma? Finns nackdelar med det?

Personlig integritet är även det en grundläggande rättighet som är nödvändig för en fungerande demokrati. Många anser att företags insamling av persondata hotar denna rättighet, men debatten handlar i grunden om i vilken utsträckning insamlingen ska tillåtas.

Å ena sidan är total anonymitet inte nödvändigtvis eftersträvansvärd om det leder till att människor kan begå brott ostraffat. Å andra sidan är ett övervakningssamhälle där det är omöjligt att behålla en hemlighet kanske inte bättre. Det går dessutom att diskutera om det ska vara möjligt för enskilda konsumenter att på egen hand besluta om hur de vill dela sin persondata – eller om vissa typer av insamling och användning ska vara förbjuden alldeles oavsett. Och ska företag kunna ge ekonomiska fördelar till konsumenter som delar med sig av mer data? Eller gör det personlig integritet till en rättighet förbehållen dem med mycket pengar?

Använder du någon app eller meddelandetjänst bara för att kunna hålla kontakten med någon enskilda kompis eller familjemedlem? Skulle du tycka att det var användbart att kunna prata med personer på andra appar?

Ja/Nej + personlig reflektion

5. ÅNGERRÄTTEN & REKLAMATIONSRÄTTEN

Ångerrätten ger dig rätt att ångra ett köp inom 14 dagar om du har beställt något på distans, till exempel via internet eller i en app. Reklamationsrätten ger dig rätt att få ersättning eller lämna tillbaka en vara om den inte fungerar. Båda rättigheterna är kopplade till EU-lagar och kan både förbättras och försämrats genom beslut som tas i Bryssel.

Reklamationsrätten – rätten att byta eller få tillbaka pengarna för en trasig vara – stärktes bara häromåret. Delvis tack vare beslut på EU-nivå och delvis tack vare den svenska regeringen och riksdagen. Reklamationstiden är i Sverige numera tre år, men det sista året måste du som konsument bevisa att det var ett så kallat ursprungligt fel på varan.

Så hur funkar det egentligen? Säg att du har köpt ett par skor eller ett grafikkort som har gått sönder efter bara sju månader. Förr var det upp till dig själv att bevisa att du inte orsakat felet när det hade gått ett halvår efter köpet. Numera är det upp till butiken att bevisa att det är du som har orsakat felet i hela två år. Det gör det mycket enklare för dig att få rätt mot säljaren, även om felet visar sig långt efter att du köpt skorna eller grafikkortet.

Ångerrätten och reklamationsrätten gör det enklare för konsumenter att våga testa nya varor från nya företag. Om varan inte passar eller om vi ångrar köpet kan vi lätt skicka tillbaka den. Men fler returer innebär fler transporter, vilket innebär högre klimatpåverkan. För att nå EU:s klimatmål krävs förutom tuffa krav på material och tillverkning en mer medveten konsumtion och bättre utnyttjande av resurser. Att köpa saker för att sedan systematiskt skicka tillbaka det man inte vill ha är med andra ord inte bra.

Det största klimatavtrycket från exempelvis kläder sker dock vid tillverkningen. Enligt Konsumentverket uppstår 80 procent av klimatpåverkan i produktionen. Ett nytt plagg som aldrig används är därför det största miljö- och klimatproblemet.

Diskussionsfrågor och exempelsvar:

Har du någonsin skickat eller lämnat tillbaka något för att du ångrat dig eller för att det du köpte gick sönder?

Ja/Nej + personlig reflektion

Har företag något att vinna på ångerrätten och reklamationsrätten?

Rätten att ångra oss eller kan få en ersättningsvara när något går sönder kan gynna även företag. Vi konsumenter vågar chansa och handla av företag som vi inte har handlat av förut och när vi handlar på distans vet vi att vi kan skicka tillbaka jeansen om de var för stora. Ångerrätt och reklamationsrätt kan alltså göra att konsumenter handlar mer och att företagen tjänar mer pengar.

Vad innebär ångerrätten för ökad klimatpåverkan från transporter?

Att kunna skicka tillbaka kläder vi ångrar att vi köpte är på många sätt bra för både konsumenter och företag. Men fler returer innebär fler transporter, vilket innebär högre klimatpåverkan. Samtidigt visar Konsumentverkets siffror att 80 procent av utsläppen kopplas till kläders tillverkning – inte transporterna. Det bästa man kan göra för klimatet är därför att handla mindre och mer medvetet.

6. REKLAM MED GRÖNA PÅSTÅENDEN

Vad företag får och inte får säga i sin marknadsföring bestäms till stor del på EU-nivå. Det finns generella regler, som att reklam inte får vara aggressiv eller vilseledande, och det finns en så kallad svart lista där särskilda påståenden och reklammetoder som är förbjudna listas. Ett exempel på aggressiv marknadsföring är att återkommande ringa och tjata på någon om ett erbjudande. Vilseledande marknadsföring kan handla om att företaget ljuger om vilket pris en vara erbjuds till.

Om det inte fanns några regler för hur företag får marknadsföra sig skulle risken vara stor att konkurrensen om kunderna ledde till reklambudskap som allt oftare tänjer på sanningen. Det skulle göra det svårare för företag som faktiskt säljer bra produkter och tjänster att konkurrera med företag som använder vilseledande reklam för att få sina sämre varor och tjänster sålda. Tänk om ett mobilföretag till exempel fick hävda att deras batterier räckte dubbelt så lång tid som konkurrerande mobilers batterier, även om det inte var sant.

Det kan vara svårt att avgöra om det som påstås i reklam stämmer. Det gäller inte minst påståenden om klimat- och miljövänlighet. EU har därför tagit krafttag mot marknadsföring som ljuger om hur klimatvänlig en vara eller tjänst är.

Om två år börjar nya lagar gälla som gör det bland annat förbjudet att säga att en vara är ”miljövänlig” utan att kunna bevisa det på ett överenskommet sätt. Företag kommer inte heller få hävda att deras varor är ”klimatneutrala” bara för att utsläppen kompenseras genom att till exempel plantera träd. Kritiken mot den typen av klimatkompensation är att utsläppen kompenseras för sent och att det är svårt att kontrollera projekten över så lång tid som krävs.

Förslagets kritiker menar att det finns en risk för att företag inte längre vågar eller har råd att marknadsföra sina klimatåtgärder. Om det blir för svårt och för dyrt att på förhand bevisa varför exempelvis en ny förpackning är mer klimatvänlig än den gamla, kanske företaget inte har något ekonomiskt intresse av att utveckla mer klimatvänliga förpackningar.

Diskussionsfrågor och exempelsvar:

Har du stött på marknadsföring som ljuger?

Ja/Nej + personlig reflektion

Kan det finnas nackdelar med att företag inte får säga att deras produkter är miljövänliga (utan att kunna bevisa det)?

Vissa menar att för svår administration och krav på att bevisa sina gröna påståenden kan få till effekt att företag inte kan eller vågar göra några påståenden alls om klimat- och miljövänlighet. Om kostnaderna är större än vad företagen vinner på att kommunicera miljövänligheten är det möjligtvis så att företagen kommer att sluta satsa pengar på hållbarhet.

Är det bara vi konsumenter som påverkas negativt av marknadsföring som ljuger? Eller är det dåligt för företag också?

Om det inte fanns några lagar och regler för marknadsföring skulle det vara enklare att lura konsumenter att köpa dåliga varor och tjänster. Det drabbar, förutom konsumenter, företag som säljer varor och tjänster som är bra på riktigt. Dessutom skulle en ökning av vilseledande marknadsföring hypotetiskt sett kunna leda till att konsumenter faktiskt handlar mindre eftersom det ändå inte går att lita på något företagen hävdar, vilket skulle påverka företagets inkomster negativt.

100% ORGANIC

7. FLYG VS TÅGRÄTTIGHETER

Vilka rättigheter du har på resande fot bestäms i EU-lagstiftning, men exakt vad du har rätt till skiljer sig faktiskt åt om du reser med tåg eller flyg.

När du reser med flyg har du en rad rättigheter om det uppstår problem:

- Du har rätt till mat och boende om din resa ställs in och du är fast på flygplatsen,
- Du har rätt till ersättning för konsertbiljetter du inte kan använda på grund av ett inställt eller försenat flyg,
- Och du har rätt att få tillbaka dina pengar inom sju dagar om flyget ställs in.

Som flygresenär behöver du inte lusläsa vad som gäller för just din biljett. Du kan vara säker på att du alltid har rätt till viss hjälp. Och om du är osäker på vad som gäller för din resa kan du använda den så kallade [flygkalkylatorn](#) på sajten Hallå konsument.

När du reser med tåg har du konstigt nog inte samma rättigheter:

- Du har inte rätt till mat och boende,
- Du har inte rätt till ersättning för konsertbiljetter,
- Och pengarna för tågbiljetten får du tillbaka först inom 30 dagar.

Skälet till att flygresenärens rättigheter är så mycket bättre är att det brukade vara dyrt att flyga och att flygbolagen ofta överbokade flygen med flit för att maximera sina vinster. Det skapade stora problem för konsumenter och därför tyckte EU att flygresenärer behövde särskilt starka och tydliga rättigheter.

I dag ser situationen annorlunda ut. Flygbolagen överbokar inte längre i samma utsträckning och det är dessutom ofta billigare att flyga än att ta tåget. Däremot är tåget mer klimatvänligt och många tycker därför att det är konstigt att tågresenärer inte har samma rättigheter som flygresenärer.

Det har på EU-nivå funnits diskussioner om att göra reglerna likvärdiga mellan olika trafikslag, vilket skulle innebära att reglerna skulle förstärkas inte bara för tåg utan även för långfärdsbussar och färjetrafik.

Diskussionsfrågor och exempelsvar:

Har ni någonsin råkat ut för en inställd eller försenad resa? Hur gick det då?

Ja/Nej + personlig reflektion

Vad är en rimlig nivå för ersättning och vad borde man få ersättning för?

Personlig reflektion

Hur tror du att man skulle kunna göra tåget till ett mer attraktivt transportmedel, även för längre resor ner i Europa?

Personlig reflektion

8. MINDRE PLAST

Enligt mätningar består 80 till 85 procent av skräpet på europeiska stränder av plast. Och hälften av plastskräpet består av engångsartiklar som plastbestick, frigolitförpackningar, plasticsugrör och muggar som du får med dig när du beställer takeaway.

Plast består oftast av fossila råvaror och skadar därför klimatet. Men även plast som är framställd av andra material kan orsaka skador på djur och natur. Plast är svår att bryta ner och stannar därför kvar i naturen väldigt länge. Därför har EU beslutat att helt förbjuda vissa typer av plastartiklar och i största allmänhet försöka minska användningen av engångsplast.

Sedan 2022 är det till exempel förbjudet att tillverka och erbjuda plastbestick, plasticsugrör och frigolitförpackningar för takeaway. Det är däremot okej att ersätta bestick och sugrör med motsvarigheter i trä.

Sedan januari 2024 ska kaféer och restauranger dessutom kunna erbjuda sina gäster återanvändbara muggar och lådor. Engångsmuggar som innehåller mer än 15 procent plast förbjuds helt.

Och du vet det där med att korken plötsligt sitter fast i flaskan? Det är också ett EU-krav. Från och med sommaren 2024 måste producenter se till att korkar och lock sitter kvar i sin flaska under hela användningen.

Nästa stora förändring kommer i början av 2029. Då ska vi kunna panta även flaskor och burkar för mejeriprodukter som mjölk.

Diskussionsfrågor och exempelsvar:

Vad tycker du om åtgärderna för att minska engångsplast?

Personlig reflektion

Har du några andra idéer om hur plastanvändningen kan minskas?

Personlig reflektion

Har du förändrat någon vana för att minska engångsplasten (använda termos i stället för engångsmuggar till exempel)?

Personlig reflektion

SÅ LÖSER NI QUIZET

Avsluta lektionen med ett roligt quiz! Vad har eleverna lärt sig om EU och tänker de rösta i valet 9 juni?

Gör så här

1. Skapa ett gratis konto på Kahoot om du inte redan har gjort det på <https://create.kahoot.it/auth/register>
2. Gå till sverigeskonsumenter.se/actyv och klicka på länken för att starta quizet och logga in på ditt konto.
3. Visa quizet på storskärm inför klassen.
4. Klicka på play. En kod kommer att visas på skärmen.
5. Be eleverna gå in på kahoot.it och skriva in koden som visas på din skärm.
6. Starta quizet när alla elever har anslutit.

TACK! Genom att ni gör quizet kan vi se hur många som har använt skolmaterialet, vilket kan vara viktigt för vårt framtida arbete.

RESURSBANKEN

Här kan du ladda ner bilderna

Alla illustrationer som du ser här i lärarhandledningen (plus några till) kan du ladda ner för att använda fritt när du sätter ihop ditt eget undervisningsmaterial. Gå in här:

www.sverigeskonsumenter.se/actyv

Dessa bilder finns också i resursbanken:

Fri rörlighet på EU: inre marknad

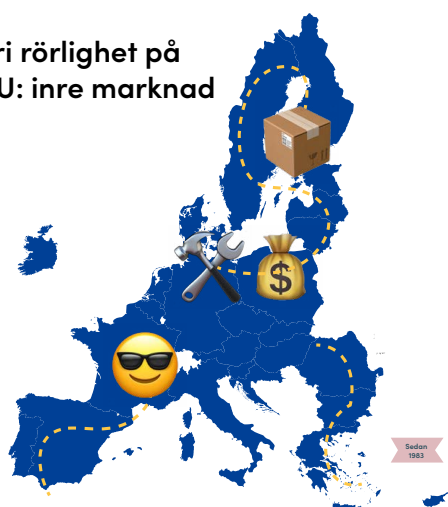
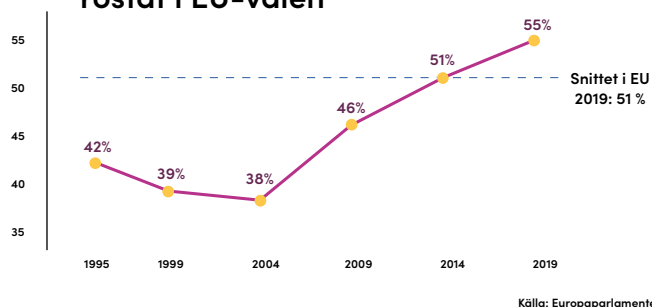

Bild som illustrerar EU:s inre marknad med fri rörlighet för människor, varor, tjänster och pengar.

Så många svenskar har röstat i EU-valen

Graf som illustrerar hur valdeltagandet i EU-valet varierat under åren.

Här hittar du mer information om EU

EU Learning Corner

I EU:s eget undervisningsmaterial hittar du spel, tävlingar och filmer som hjälper er att upptäcka EU. https://learning-corner.learning.europa.eu/index_sv

EU och riksdagen

Riksdagens studiematerial om EU och riksdagens arbete med EU-frågor. Materialet består av en lärarhandledning och två teman med elevuppgifter och rollspel.

<https://www.riksdagen.se/sv/kontakt-och-besok/for-larare/riksdagen-i-undervisningen/vem-har-makten/>

UTFORSKA TILLSAMMANSIEUROPA.EU

[Tillsammansieuropa.eu](https://tillsammansieuropa.eu) är ett nätverk och en gemenskap som samlar människor som tror på demokrati och som vill att demokrati ska få en verklig betydelse nu när nästa EU-val närmar sig. Varför är det här viktigt? Och framför allt – varför är det viktigt just för dig?

- **Demokrati gör oss till de vi är.** Demokrati leder till fred och frihet och ger en god livskvalitet för EU:s medborgare. Det spelar ingen roll var du befinner dig eller när du bestämmer dig för att ändra på något du bryr dig om. Det kan vara litet eller stort – det kan handla om att skriva på en namninsamling, delta i ett evenemang eller utnyttja sin rösträtt.
- **Men demokrati är ett ständigt pågående arbete.** Det är viktigt att komma ihåg att demokrati skapas av enskilda personer. Ju fler vi är som jobbar tillsammans och ju fler vi är som röstar, desto starkare blir demokratin. Men det finns alltid utrymme för förbättringar. Byggandet av Europeiska unionen har alltid varit och är fortfarande ett pågående projekt. Samma sak gäller för demokrati.
- **Tillsammans kan vi gå längre.** Europeisk demokrati är ett grundläggande värde som vi alla delar oavsett politisk tillhörighet eller åsikt. Demokrati är mycket lättare att upprätthålla tillsammans än på egen hand. Tillsammansieuropa.eu samlar numera tiotusentals människor från hela EU. De vill uttrycka sin åsikt och arbeta för att stärka den europeiska demokratin, detta grundläggande värde som är själva stommen för vår livsstil i Europa.

Tillsammansieuropa.eu är ett projekt som drivs av Europaparlamentet med målet att få så många människor som möjligt att delta i Europas demokratiska liv och i synnerhet att öka valdeltagandet till EU-valet 2024.

För att göra det ser tillsammansieuropa.eu till att människor möts, både lokalt och runt om i Europa, för att utbyta kunskap, lära sig nya saker och förmedla vårt budskap till samhällen omkring oss. Inför EU-valet 2019 sammanförde vi över 300 000 personer som aktivt hjälpte till med att marknadsföra valet. Idag är tillsammansieuropa.eu ett levande och växande nätverk som arbetar för att främja den europeiska demokratin. Vi gör vårt bästa för få andra att rösta 2024 – för ju fler som röstar, desto starkare blir vår demokrati!

Vem riktar sig tillsammansieuropa.eu till?

Tillsammansieuropa.eu riktar sig till alla som vill stå upp för demokratin i Europa genom att bidra till ett ökat valdeltagande i EU-valet 2024. Det är en gemenskap som består av enskilda medborgare från hela EU, men alla typer av civila organisationer eller ungdomsnätverk kan anmäla sig som partner och arbeta mot samma mål.

Tillsammansieuropa.eu ger stöd till alla som är för den europeiska demokratin genom att

göra dem starkare och tryggare i att föra fram sin åsikt, dela sina värderingar och agera. Detta tack vare en stark gemenskap. Vi välkomnar volontärer oavsett ålder och bakgrund såväl som grupper eller organisationer. Var du än befinner dig, vad du än gör, oavsett ideal eller övertygelse, är allt som krävs att du delar vårt engagemang för demokrati.

Vad vi gör – och vad du kan göra

Du får möjlighet att träffa och knyta kontakt med likasinnade européer och ta del av deras idéer och projekt. Vi delar med oss av våra kunskaper och hjälper dig att utveckla din kompetens – göra din röst hörd, uttrycka dina idéer för framtiden och diskutera med europeiska beslutsfattare. Vi hjälper dig att hitta personer och organisationer som är engagerade i samma frågor som du. Du får en personlig kontakt med Europaparlamentet och möjlighet att vända dig till parlamentets team runtom i Europa. Sist men inte minst kommer vi att uppmärksamma dina och våra gemensamma framgångar. Tillsammans. Hur gör vi det?

Hemsidan tillsammansieuropa.eu är samlingspunkten för alla våra gemensamma aktiviteter som syftar till att främja demokrati och lyfta fram EU-valet 2024. Vi skickar regelbundna mejl om idéer till evenemang som du kan anordna, sådant som du kan göra, och idéer du skulle vilja dela. Vi ger alla tillgång till rätt verktyg för att delta i och anordna egna evenemang – och för att sedan dela sina framgångshistorier med nätverket.

För den som vill göra ännu mer finns våra team över hela Europa, Europaparlamentets förbindelsekontor, som kan kontakta dig för att erbjuda kurser och stöd så att dina idéer och evenemang får största möjliga spridning. På hemsidan har du direkt tillgång till Europaparlamentets kampanj- och kommunikationsmaterial som du kan ladda ner och använda till dina egna aktiviteter. Du kan också dela med dig av dina bidrag och ditt material så att andra kan lära sig av det.

Registrera dig på
tillsammansieuropa.eu

KOMMISSIONEN

PARLAMENTET

MINISTERRÅDET

<p>Sveriges representant ska stämma av med riksdagens EU-nämnd innan hen framför åsikter</p>	<p>Ska komma överens med en av de andra institutionerna om nya lagar</p>	<p>Tar fram lagförslag</p>
<p>Regeringen väljer vem som ska representera Sverige varje mandatperiod</p>	<p>Här sitter 705 personer i en halvcirkel och debatterar saker</p>	<p>Hit skickar de svenska partierna sina politiker</p>
<p>Ska komma överens med en av de andra institutionerna om nya lagar</p>	<p>Ordföranden väljs av EU-parlamentet</p>	<p>Här samlas alltid samma 27 personer, en från varje land</p>
<p>Byter ordförandeland var sjätte månad</p>	<p>Här finns sju partigrupper</p>	<p>Om EU ska diskutera jordbruk är det EU:s jordbruksministrar som möts här</p>

**FÖLJ VÅRT
ARBETE!**

Twitter

[@SvKonsumenter](#)

Facebook

facebook.se/sverigeskonsumenter

Instagram

instagram.se/sverigeskonsumenter

Webb

www.sverigeskonsumenter.se

SVERIGES KONSUMENTER

Sveriges Konsumenter är en oberoende ideell organisation som arbetar för ökad konsumentmakt. Vi verkar för alla konsumenters självklara rätt till skydd, inflytande och möjlighet att göra medvetna och hållbara val. Vi arbetar brett med konsumentfrågor, men lägger också särskilt fokus vid frågor som rör livsmedel, banktjänster, tillgänglighet, integritet på nätet och hållbar konsumtion. Bakom vår organisation står 21 medlemsorganisationer.

Sveriges Konsumenter driver frågor både nationellt, inom EU och internationellt och representerar konsumentperspektivet i ett 30-tal forum. Däribland genom aktivt medlemskap i den europeiska konsumentorganisationen BEUC, i Consumers International och i organisationen ANEC, konsumentrösten i standardisering.

Vi ger ut den oberoende och reklamfria tidningen Råd & Rön och driver på uppdrag av kommuner rådgivande konsumentvägledning.

Postadress: Kabyssgatan 4D
120 30 Stockholm
Besöksadress: Hammarbybacken 27
Telefon 08-674 43 00
info@sverigeskonsumenter.se
www.sverigeskonsumenter.se